

Oudewater, juni 2025.

Beste lezer,

sinds de oprichting van onze stichting in 1995 is de ondertitel van stichting Linquenda **“hulp aan Roemenië”**. Dat er in de negentiger jaren, kort na de val van het dictatoriale regime van Ceausescu, hulp nodig was, staat buiten kijf. Maar inmiddels zijn we 36 jaar verder. Is hulp nog steeds nodig? Hoe is de huidige situatie in Roemenië?

Huub van Doorn en Marco Blankenburgh brachten in april/mei van dit jaar een bezoek aan het land en spraken met vele mensen en gaven hun ogen goed de kost. Dat resulteert in deze

ROEMENIE-EDITIE

Roemenië is een mooi land

In deze nieuwsbrief nemen wij u mee naar Roemenië. Het is een mooi land, wijds, groen, ruimte. Bewoonde vlaktes wisselen zich af met dunbevolkte heuvels. In het oosten de bergtoppen van de Karpaten, met daar achter de witte stranden langs de Zwarte Zee. Met een oppervlakte van bijna 6x zo groot als Nederland, met een inwoneraantal van 19 miljoen tegen Nederland nu 18 miljoen. Het zou best kunnen dat in de toekomst het toerisme een grote rol gaat spelen.

Roemenië is een Westers land. Dat woordje Westers geeft dan een bepaald niveau van welstand aan. Goede huizen, voldoende voeding, een zekere mate van luxe. Nieuwe snelwegen verbinden de grote steden met elkaar. Een nieuw fenomeen doet er zijn intrede: filerijden. Privé-autobezit stijgt enorm. In grote winkelcentra is alles te krijgen. In Boekarest ligt het prijspeil hoger dan in Amsterdam. Eindelijk, 36 jaar na de val van het communisme, heeft Roemenië zichzelf op de kaart gezet.

Het andere gezicht van Roemenië

Die vooruitgang geldt niet voor iedereen. Net zoals in alle Europese landen zijn er zwakkeren in de samenleving, die minder te besteden hebben, bv. door chronische ziekte, werkloosheid of andere omstandigheden. Ook in afgelegen dorpen is het leven nog wel een stuk rustiger en simpeler.

Zo is er in Roemenië een andere cultuur, een andere manier van leven, andere keuzes van de overheid. B.v. wanneer een vrouw moeder wordt, krijgt ze de eerste twee jaar vrij om voor haar kindje te zorgen, maar krijgt wel voor 85% doorbetaald. Als je een baan hebt, is er gratis gezondheidszorg (basispakket), want de lage premie (€25) wordt op het loon ingehouden. Er worden overal fietspaden aangelegd, ook al wordt er nog maar weinig gefietst. In de steden zie je rond etenstijd wel maaltijdbezorgers op de fiets uitzwermen door de straten.

Ook is Linquenda nog steeds in Roemenië actief. En dat is niet voor niets. Aan één bevolkingsgroep gaat de vooruitgang voorbij. Dat zijn de ROMA, de zigeuners. Daarover hieronder meer. Verder zijn er bepaalde agrarische gebieden, waar totaal geen industrie is of bedrijven zijn. De jeugd trekt naar de grote stad; ouderen blijven achter en vereenzamen. Omdat in de landbouw de lonen het laagst zijn en de pensioenen niet voldoende zijn om van te leven, vervalt zo'n regio in armoede.

Verder bestaat er de indruk dat de Roemeense regering in Boekarest, in het oosten van het land, zich minder verantwoordelijk voelt voor het van oorsprong Hongaarse deel van de bevolking in het Westen van het land. Een nationalistische regering zal meer geld uittrekken voor voorzieningen voor Roemenen dan voor van oorsprong Hongaren.

De Roma leven echt in armoede

Tussen de 700.000 en een miljoen zigeuners wonen er verspreid in Roemenië. Er zijn nog weinig zigeuners die echt rondtrekken; de meesten hebben zich ergens gevestigd. Dat betekent dat er aan de rand van een stad een wijk is gegroeid van enkele solide huizen, met daar omheen

bouwvalletjes van wat planken met een golfplatendakje er boven. Doorgaans zijn deze bouwplaatsen illegaal, maar worden door de plaatselijke overheden gedoogd. Behalve wanneer er bv. juist daar een weg aangelegd moet worden. Dan moeten al deze huisjes daarvoor wijken en zoeken de bewoners een andere plek. In Reghin wordt de wijk Apalina, waar normaal ong. 1000 mensen kunnen wonen, nu bevolkt door ruim 4000 Roma. Voor velen van hen is het leven echt overleven. Het doel van elke dag bestaat uit het vinden van voldoende voedsel.

Roma hebben de reputatie dat ze lui zijn, dat ze niet willen werken en dat ze onbetrouwbaar zijn. Helaas klopt dat vaak wel. Zodra ze na een paar dagen werken geld hebben verdiend, dan moeten ze dat eerst weer even besteden en is er geen noodzaak meer om te werken. Ze verschijnen niet of veel te laat op hun werk.

Apalina in Reghin

We bezochten in de zigeunerwijk Apalina in Reghin een kleuterklas. De belangrijkste taak van de leerkracht bestond erin de leerlingen structuur en omgangsvormen bij te brengen. Gedag zeggen wanneer je binnenkomt; op je stoel blijven zitten tijdens het kringgesprek; je handen wassen voor het eten; wachten met praten tot iemand is uitgesproken; op tijd op school komen; enz., enz. Wanneer kinderen die basis niet meekrijgen, kunnen ze niet deel nemen in het reguliere onderwijs.

Veel volwassen Roma zijn ongeschoold. Ze kunnen niet lezen of schrijven. Daardoor kunnen ze alleen slecht-betaald werk doen. Vaak vinden ze niet eens een baan, vanwege hun reputatie. Met minimaal 8 jaar onderwijs in lezen en schrijven zijn de kansen op een baan beter. En zeker wanneer je een beroepsopleiding hebt gevolgd. In tijden van personeelsschaarste zullen bedrijven eerder geneigd zijn Roma in dienst te nemen.

Voor iemand die gedreven is en aan wil pakken zijn er zeker kansen om het leven op te bouwen. Maar voor een meisje van 18 jaar met 4 kinderen, dat nooit heeft leren lezen en schrijven, is het eigenlijk kansloos. Zo een meisje is Denisa.

Denisa

Een meisje van 18 jaar zou energiek moeten zijn, vol van plannen voor de toekomst, omringd door vrienden en vriendinnen.

Maar Denisa zit gelaten op haar 2-persoons matras. Afgezien van de houtkachel is dat het enige 'meubelstuk' in de kamer. Ik zeg 'kamer', maar tegelijkertijd is het haar hele huis. Wat je niet ziet, is het houten geraamte van de muren, want die zijn bedekt met een laag stro en hard geworden klei. Tegen de regen is er aan de buitenkant een laag witte verf opgesmeerd. Haar jongste kind, een meisje, ligt op haar schoot. Haar andere drie kinderen zitten naast haar op het matras en hangen een beetje tegen hun moeder aan.

Naast het huisje van Denisa staat een soortgelijk huisje, misschien net iets groter. Daar wonen de ouders van Denisa. Hele arme mensen. Het ontbreekt hen aan alle luxe en gemakken, want ze hebben geen werk en dus

geen inkomen. Ze kunnen zich dus niets veroorloven, soms zelfs niet eens eten kopen. Maar ze hebben wel een aantal kinderen, die ze moeten voeden, waarvan Denisa de oudste is.

Als je honger hebt, doe je soms gekke dingen. Toen Denisa 12 jaar oud was, werd ze door haar moeder meegenomen. Naar de kant van de weg. Waar heel veel auto's langs komen. Met mannen er in. Die hebben geld. Daar kan je weer eten van kopen voor je gezin. Zo belandde Denisa in de

prostitutie. Toen ze 13 jaar oud was, baarde ze haar eerste kindje. Nu is ze 18 jaar en heeft 4 kindertjes.

Ook haar kindertjes moeten eten. Denisa had ooit wel naar school willen gaan, maar heeft nooit die kans gehad. Zonder lezen en schrijven is de kans op een baan nihil. Maar ook haar kindertjes moeten eten. Dus het geld wat ze nu verdient, wordt al lang niet meer afgedragen aan haar moeder, maar daar koopt ze nu zelf eten van. Voor haar eigen kinderen.

En helaas is de situatie van Denisa geen uitzondering.

Een jas, schoenen en een tas

Al generaties lang gaat het leven van de Roma op dezelfde manier. Je kunt een oplossing bedenken, maar daarmee is niet zomaar een hele bevolkingsgroep veranderd. Je kunt de mentaliteit van een miljoen inwoners niet zomaar in een handomdraai veranderen. Daar is een lange adem voor nodig. Maar de eerste tekenen zijn al zichtbaar, alhoewel het nog een paar generaties zal duren wil de hele ROMA gemeenschap boven de armoedegrens uitstijgen. Verandering begint met onderwijs.

Ouders moeten zelf zorgen voor fatsoenlijke kleding, schoeisel, een rugtas, schriften en schrijfgerei. Dat zijn de vereisten wil een kind deelnemen aan het reguliere basisonderwijs. En een kind moet natuurlijk ingeschreven staan bij de burgerlijke stand. Alleen al hierdoor komen de meeste ROMA kinderen niet in aanmerking om naar school te gaan.

Daarnaast zit het bij de ROMA niet in de cultuur om elke ochtend precies op tijd voor de deur van de school te staan met hun kind. Vandaag lukt dat nog wel, maar morgen regent het veel te hard; en overmorgen is het veel te lekker weer; en de dag erna wil moeder toch wel een keer uitslapen; en daarna is ze het gewoon een keer vergeten; en daarna heeft ze geen schone kleren meer voor het kind; enz, enz.

Het begint met scholing

Toch wordt hier juist het meest op ingezet in onze projecten. Er voor te zorgen dat kinderen naar school kunnen. Want dat verbreedt hun

horizon; geeft hen een beter gevoel van eigenwaarde; verbetert hun kansen in de maatschappij, helpt ze aan een baan en een inkomen. Om te zorgen dat het schoolbezoek optimaal rendeert, is er de **afterschool** in het leven geroepen. Hier wordt de lesstof nogmaals aangeboden en ingeoefend. Er is dus een goede samenwerking tussen het reguliere onderwijs en de afterschool. We bezoeken de afterschool in Apalina op woensdag 30 april 2025.

De afterschool

Vandaag oefenen ze met het vak rekenen. In de voorste rij zit een meisje van een jaar of 10 in een fleurig jurkje met een paarse legging. Ze heeft krullend haar tot op haar schouders.

Geconcentreerd is ze met haar rekentaak bezig. Als ik me voorover buig om op haar blad te kijken, zie ik dat ze eerst een hele rij met het cijfer 1 heeft geschreven. Daaronder een rij tweeën, daaronder drieën. Nu is ze met de 4

bezig. Achter haar heeft een meisje van 12 jaar een etui met viltstiften. Ze heeft de groene stift uitgekozen en is bezig alle even getallen op te schrijven. Ze is al bij 62, 64, 66, 68. Haar buurvrouw

heeft blijkbaar een andere opdracht, iets met tientallen. Het lokaal wordt doormidden gesplitst door een gangpad met aan weerszijden daarvan 5 rijen van 2 tafels, die allemaal bezet zijn. 20

kinderen dus, jongens en meisjes door elkaar. Er wordt stil gewerkt. Ik loop helemaal naar de achterste rij. Als ik op het blad van dit meisje kijk, ook een jaar of 10-11, zie ik alleen maar rondjes. Of iets wat er voor door moet gaan. Later hoor ik dat ze nog maar pas op de afterschool zit en moet oefenen met de pengreep en het aanleren van een stabiel handschrift. Tijdens de pauze vertrekken we weer. We zwaaien naar de kids terwijl ze in het gras zitten met hun glas limonade en een koek opeten.

Met acht jaar basisschool krijg je later een werkvergunning. Na 12 jaar onderwijs ga je naar een beroepsopleiding of universiteit. Uit de wijk Apalina zijn er inmiddels twee leerlingen afgestudeerd van de universiteit. Ze zijn wel in de wijk blijven wonen, maar hebben een mooie baan met een goed inkomen. Dat is natuurlijk TOP! Zij dienen als voorbeeld voor anderen en zijn het bewijs dat het wel degelijk anders kan, zonder dat je je eigen cultuur kwijt raakt of verloochent.

Voedselpakketten

Zo woont zelfs in de zigeunerwijk rijk en arm naast elkaar. De een is rijk, omdat hij er hard voor heeft gestudeerd. De ander is rijk, omdat hij niets anders doet dan drugs dealen. In de wijk Apalina doet de ME af en toe een inval om criminelen van hun bed te lichten. De een is arm, omdat hij te lui is om te werken en te makkelijk geld uitgeeft aan drank. De ander is arm, omdat hij de kans niet krijgt iets van het leven te maken; alles zit hem tegen. Maar eten moeten ze allemaal. In barre tijden is honger de ergste vijand. Wij kunnen het ons niet voorstellen hoe het is wanneer je helemaal niets meer hebt. Al je meubelen heb je verkocht om eten te kopen. Al je kleding heb je verbrand om een beetje warm te blijven. Tot er op een dag niets meer is dan knagende honger.

Attila, onze contactpersoon in Reghin die werkt onder deze ROMA, heeft met hen afgesproken dat ze één keer in de maand een voedselpakket bij hem mogen komen halen. Een grote doos van bijna 25 kg. Natuurlijk is dat niet genoeg voor een hele maand. Maar ze moeten ook zelf initiatief tonen om geld te verdienen om eten te kunnen kopen. De afgelopen jaren hebben we 2x per jaar 200 voedselpakketten naar hem toegestuurd. Voor arme mensen in barre tijden.

Geestelijk voedsel

“De mens leeft niet van brood alleen”! Soms is er in een mensenhart onrust, leegte. De mens heeft behoefte aan warmte, liefde, erkenning. Attila, die eigenlijk dominee is van een Hongaarse hervormde kerk in Reghin, heeft de ROMA verteld van de liefde van God voor alle mensen, ook

voor ROMA. Hij heeft vertelt over de weg van vergeving door geloof in Jezus Christus. Het begon met enkele ROMA, die wilden gaan leven zoals God dat bedoeld heeft. Zo ontstond er een kleine christelijke gemeenschap in de zigeunerwijk Apalina. Uit de Bijbel ontvangen ze geestelijk voedsel, dat hun ziel voedt en hun leven richting geeft. Ook deze verandering draagt bij aan een andere mentaliteit en levenshouding. Zoals God wil dat we voor elkaar zorgen, zo leren zij ook om te zien naar elkaar en elkaar te helpen, ook al hebben ze het zelf ook niet breed.

Broodcontracten

Emoke pakt het anders aan. Zij woont in het kleine dorpje Misca (in Bihor) net over de Hongaarse grens. Zo dicht bij het Westen zou je geen armoede verwachten. Toch is hier ook echt armoede. Van het inkomen of de uitkering die mensen hebben, kunnen ze alleen maar het noodzakelijke eten kopen om in leven te blijven. Verder niets. Hun kleding vervuilt en verslijt. Hun huis verpaupert en vervalst. Geen geld voor hobby's, uitjes of vervoer. Elke 2 maanden bezoekt Emoke de bakker in het dorp. Daar betaalt ze van te voren voor al het brood dat deze arme gezinnen en alleenstaanden in de weken daarna op mogen komen halen. Er is precies afgesproken welke gezinnen en hoeveel broden per week. De bakker heeft zijn geld alvast, dus loopt geen enkel risico. En de gezinnen weten dat ze kunnen rekenen op brood op de plank. Lincuenda betaalt voor de broodcontracten.

Wij gaan van het gas af; zij zijn juist aangesloten

Isabel krijgt heel andere vragen van de gezinnen die ze bezoekt. In Paulis, in Cuvin, in Simbateni, alle dorpen waar de gezinnen wonen, is er pas de gasleiding aangelegd. Voorheen hadden de mensen een houtkachel in hun huisjes. Terwijl ze eten kookten, werd tegelijkertijd het huisje lekker warm. Hout konden ze volop uit de bossen halen. Maar daar is verandering in gekomen. Illegale houtkap is verboden en daar wordt streng op gecontroleerd. Sindsdien is de prijs van stookhout meer dan verviervoudigd. Tegelijkertijd werden in alle dorpen de straten opgebroken en gasleiding aangelegd, zelfs tot in de huizen aan toe. Waar het nu dus aan ontbreekt is een gasfornuis om te koken. Centrale verwarming is een onbekend fenomeen in de dorpen. Voor Isabel zijn nu de gasfornuizen niet aan te slepen. Sommige gezinnen kunnen er zelf wel een aanschaffen, maar "onze" gezinnen zijn daar niet allemaal toe in staat. En vergeet niet dat de vaste lasten gaan stijgen door de maandelijkse gasrekening. Uitdagingen genoeg dus.

Wanneer je als toerist door Roemenië reist, bezoek je de mooie plekjes, de historische steden of de schitterende natuur. Tijdens de honderden kilometers die wij door het land zijn getourd, heb ik het vaak gezegd: “Wat een mooi land!!” Maar dat was niet het doel van onze reis. Wij bezochten vooral de plaatsen die niet in de reisgidsen staan. Na alle bezoeken hebben we weer helder voor ogen waar we het allemaal voor doen. En onze ondertitel is nog steeds actueel:

hulp aan de allerarmsten van Roemenië.

Daarbij zijn we dankbaar voor alle mensen, die zich belangeloos voor de stichting inzetten en voor de vele goederen, die we ontvangen om onze missie uit te voeren.

Daarbij is het ons gebed dat mensen in Roemenië moed krijgen en de draad van het leven weer oppakken; dat ze alle hulp in ontvangst nemen en God daarvoor zullen danken.

Oudewater, juni 2025 - Huub van Doorn - Marco Blankenburgh

Stichting Linquenda

www.stichtinglinquenda.nl
linquenda@hetnet.nl

Rabobank: NL41RABO0352340371 tnv. St. Linquenda.

KvK: 41187963

ANBI: 8161.07.154